

Lieta C-18/24**Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu****Iesniegšanas datums:**

2024. gada 11. janvāris

Iesniedzējtiesa:

Nejvyšší správní soud, Čehijas Republika

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2023. gada 29. decembris

Prasītājas:

NOVIS Insurance Company, NOVIS Versicherungsgesellschaft, NOVIS Compagnia di Assicurazioni, NOVIS Poist'ovňa a.s.

Atbildētāja:

Česká národní banka

[..] [norādes par tiesvedību valsts tiesā] **LĒMUMS**

Nejvyšší správní soud [Augstākā administratīvā tiesa, Čehijas Republika] [..] prasītāju *NOVIS Insurance Company, NOVIS Versicherungsgesellschaft, NOVIS Compagnia di Assicurazioni, NOVIS Poist'ovňa a.s.*, ar juridisko adresi [..] Bratislavā, [..], lietā pret atbildētāju: *Česká národní banka* (Čehijas Nacionālā banka, Čehijas Republika), ar juridisko adresi Prāgā 1, par sūdzību par *Česká národní banka* (Čehijas Nacionālās bankas) valdes 2021. gada 21. janvāra lēmumu Nr. 2021/007794/CNB/110/01 tiesvedībā saistībā ar prasītāju kasācijas sūdzību par *Městský soud v Praze* (Prāgas pilsētas tiesas, Čehijas Republika) 2022. gada 19. oktobra spriedumu lietā Nr. 6 Af 9/2021-105,

nolēma:

I. Uzdot Eiropas Savienības Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- 1.** Vai Direktīvas [..] 2009/138/EK (Maksājspēja II) 155. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas attiecas arī uz gadījumiem, kad

uzņēmējas valsts uzraudzības iestāde uzrauga, vai citas dalībvalsts apdrošināšanas sabiedrība ievēro Regulā Nr. 1286/2014 (PRIIP) un/vai Direktīvā [...] 2016/97 (IDD) paredzētos pienākumus?

- 2. Ja atbilde ir apstiprinoša, vai no direktīvas “Maksātspēja II” 155. panta izriet piederības valsts uzraudzības iestādes pilnvaru prioritāte un uzņēmējas valsts uzraudzības iestādes pienākums vispirms izmantot šā panta 1., 2. un 3. punktā paredzētās informēšanas procedūras un pasākumus arī tad, ja tiek piemēroti administratīvie sodi minētā panta 5. un 6. punkta izpratnē?**

II. [...] [norādes par tiesvedību valsts tiesā]

P a m a t o j u m s:

I. Tiesvedības priekšmets

- 1 Prasītājas ir Slovērijas komercsabiedrība un apdrošināšanas sabiedrība, kas darbojas dzīvības apdrošināšanas jomā. Čehijas Republikas teritorijā prasītājām ir filiāle, kas dibināta Prāgā, izmantojot brīvību veikt uzņēmējdarbību. Atbildētāja ir Čehijas Republikas kā Eiropas Savienības uzņēmējas dalībvalsts uzraudzības iestāde. Atbildētāja atzina prasītāju par vainīgu trīs administratīvo pārkāpumu izdarīšanā, par kuriem tā piemēroja naudas sodu 1 000 000 CZK apmērā.
- 2 Pirmais administratīvais pārkāpums bija saistīts ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1286/2014 par komplektētu privāto ieguldījumu un apdrošināšanas ieguldījumu produktu (PRIIP) pamatinformācijas dokumentiem (turpmāk tekstā – “PRIIP regula”) 6. panta 1. punktā un 8. panta 3. punkta c) apakšpunkta ii), iii) un iv) punktā, kā arī 8. panta 3. punkta f) apakšpunktā noteikto pienākumu pārkāpumu un tika izskatīts, pamatojoties uz valsts *zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu* (Likuma Nr. 256/2004 par uzņēmējdarbības veikšanu kapitāla tirgū, turpmāk tekstā – “ZPKT”) 179. panta 1. punktu. Konkrēti, atbildētāja apgalvo, ka prasītājas neesot nodrošinājušas, ka to pamatinformācijas dokumentos (tā sauktos *KID – Key Information Documents*) iekļautā informācija par produktiem ir precīza, godīga, atbilstoša saistošiem līgumiskiem dokumentiem un nemaldinoša; kā arī ka pamatinformācijas dokumentos ir iekļauta visa informācija tādā kvalitātē un apjomā, kā to prasa tieši piemērojami Eiropas Savienības tiesību akti.
- 3 Otrais un trešais administratīvais pārkāpums bija saistīts ar to, ka nebija ievēroti pienākumi, kuri izriet no *zákon č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění* (Likuma Nr. 170/2018 par apdrošināšanas un pārapirošināšanas izplatīšanu, turpmāk tekstā – “ZDPZ”), ar ko ir transponēta Eiropas Parlamenta un Padomes (ES) [...] Direktīva 2016/97 par apdrošināšanas izplatīšanu (turpmāk tekstā – “IDD direktīva”). Otrais administratīvais pārkāpums tika izskatīts, pamatojoties uz ZDPZ 110. panta 1. punkta c) apakšpunktu, un tas bija saistīts ar to, ka prasītāja nebija ievērojusi apdrošināšanas sabiedrības pienākumu ieviest, uzturēt un piemērot uzņēmējdarbības uzraudzības noteikumus attiecībā uz neatkarīgiem

- aģentiem, kas darbojas tās vārdā, tostarp uzraudzīt, vai tiek pienācīgi ievērotas tiesību normas, kuras iekļautas minētā likuma 48. panta 1. punkta a) apakšpunktā. Trešais administratīvais pārkāpums tika izskatīts saskaņā ar ZDPZ 114. panta 1. punkta 1. apakšpunktu, un tas bija saistīts ar to, ka prasītāja bija pārkāpusi pienākuma sniegt klientam konsultāciju pirms kapitāla apdrošināšanas līguma noslēgšanas, kā tas ir noteikts minētā likuma 78. pantā.
- 4 Administratīvā procesa gaitā atbildētāja izskatīja prasītāju iebildumu par to, ka atbildētāja nav kompetenta veikt administratīvo pārkāpumu procesu, atsaucoties uz *zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví* (Likuma Nr. 277/2009 par apdrošināšanu, turpmāk tekstā – “Zpoj”) 110. pantu, ar kuru transponēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/138/EK par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu apdrošināšanas un pārapdrošināšanas jomā (turpmāk tekstā – “direktīva “Maksātpēja II””) 155. pants, kas, pēc tās domām, reglamentē saskaņotu uzraudzību pār citas dalībvalsts apdrošināšanas sabiedrībām. Prasītājas uzskata, ka atbildētāja kā uzņēmējas valsts uzraudzības iestāde nav ievērojusi iepriekš minētās Likuma un Direktīvas normas, nav informējusi piederības valsts uzraudzības iestādi par iespējamo pārkāpumu uzņēmējā dalībvalstī un nav nogaidījusi, kamēr šī iestāde veiks atbilstošus pasākumus prasītāju pārkāpumu novēršanai. Tādējādi, prasītāju ieskatā, atbildētāja neesot bijusi tiesīga patstāvīgi uzsākt procedūru sodu piemērošanai pret prasītājām. Turpretī atbildētāja uzskata, ka ZPKT un ZDPZ noteikumi par uzraudzību ir atsevišķs regulējums (kas balstīts uz citiem Eiropas [Savienības] tiesību aktiem, nevis direktīvu “Maksātpēja II”) un tādējādi ir neatkarīgi no Zpoj noteikumiem par uzraudzību. Atbildētāja uzskata, ka ZPKT un ZDPZ īpašajiem noteikumiem esot prioritāte pār Zpoj noteikumiem. Pēc atbildētājas domām, prasītājas ir pārkāpušas ZPKT un ZDPZ paredzētos pienākumus, par kuriem tām ir tieši piemēroti sodi, nevis ir pārkāpušas Zpoj paredzētos pienākumus.
- 5 Tāpat *Městský soud v Praze* (Prāgas pilsētas tiesa) virsrakstā minētajā apstrīdētajā spriedumā neatzina šo apgalvojumu par pamatotu un noraidīja iesniegto sūdzību. *Městský soud* (pilsētas tiesa) apstiprināja atbildētājas secinājumu, ka lietai nebija jāpiemēro Zpoj, kas reglamentē vispārējos apdrošināšanas noteikumus, kurus prasītājas nav pārkāpušas, bet gan bija jāpiemēro ZPKT un ZDPZ, kas reglamentē apdrošināšanas sabiedrību sniegto pakalpojumu specializētus segmentus, kurus skāruši prasītāju izdarītie administratīvie pārkāpumi.
- 6 *Nejvyšší správní soud* (Augstākā administratīvā tiesa), pārskatot apstrīdēto *Městský soud v Praze* (Prāgas pilsētas tiesa) spriedumu, ir pienākums izskatīt prasītāju [(tagad – sūdzības iesniedzēju) tiesvedībā Augstākajā administratīvajā tiesā] kasācijas sūdzībā ietverto apgalvojumu, ka Zpoj 110. pants, kurš balstās uz direktīvas “Maksātpēja II” 115. pantu, ir jāpiemēro visos uzraudzības pasākumos attiecībā uz apdrošināšanas nozari. Prasītāja uzskata, ka gan Zpoj 110. pants, gan direktīvas “Maksātpēja II” 115. pants attiecas vispārīgi uz pienākumu neizpildi/tiesību normu neievērošanu, tādējādi neaprobežojas tikai ar Zpoj vai direktīvā “Maksātpēja II” paredzēto pienākumu pārkāpumiem. Lai gan prasītājai tika piemērots sods par ZPKT un ZDPZ pārkāpumiem, tas tomēr bija pienākumu

pārkāpums attiecībā uz apdrošināšanas darbību. Prasītājas ieskatā, ne *PRIP* regula (un *ZPKT*, kas uz to atsaucas valsts līmenī), ne *IDD* direktīva (un to transponējošā *ZDPZ* valsts tiesību norma) nav no apdrošināšanas nozares pamatregulējuma neatkarīgs regulējums, bet gan tās ir papildinošas normas, kas ir nesaraucjami saistītas ar *Zpoj* (ar ko transponēta direktīva “Maksātspēja II”) normām, kuras bija jāpiemēro šajā lietā. Prasītājas ieskatā, tas, ka atbildētāja nepiemēroja *ZPoj* 110. pantu, ir radījis tās administratīvā lēmuma prettiesiskumu.

II. Atbilstošās Savienības un valsts tiesību normas

- 7 Saskaņā ar direktīvas “Maksātspēja II” 155. pantu, kas atbilstoši tā nosaukumam reglamentē procedūru gadījumos, kad apdrošināšanas sabiedrības neievēro likumu:

Ja kādas uzņēmējas dalībvalsts uzraudzības iestādes konstatē, ka apdrošināšanas sabiedrība ar filiāli vai sabiedrība, kas izmanto pakalpojumu sniegšanas brīvību, šīs valsts teritorijā neievēro tiesību normas, kas šajā dalībvalstī uz to attiecas, tās liek apdrošināšanas sabiedrībai novērst šo pārkāpumu (1. punkts).

Ja attiecīgā apdrošināšanas sabiedrība noteiktos pasākumus nepilda, šīs dalībvalsts uzraudzības iestādes par to atbilstīgi informē piederības dalībvalsts uzraudzības iestādes. Piederības dalībvalsts uzraudzības iestādes, tiklīdz iespējams, veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka attiecīgā apdrošināšanas sabiedrība novērs pārkāpumu. Piederības dalībvalsts uzraudzības iestādes informē uzņēmēja dalībvalsts uzraudzības iestādes par veiktajiem pasākumiem (2. punkts).

Ja pretēji piederības dalībvalsts veiktajiem pasākumiem vai tādēļ, ka šie pasākumi tajā valstī ir neatbilstīgi vai tādu vispār nav, apdrošināšanas sabiedrība turpina pārkāpt uzņēmējā dalībvalstī spēkā esošās tiesību normas, uzņēmējas dalībvalsts uzraudzības iestādes, informējušas piederības dalībvalsts uzraudzības iestādes, var veikt piemērotus pasākumus, lai novērstu turpmākas nelikumības vai sodītu par tām, kā arī, ja tas noteikti nepieciešams, liegtu sabiedrībai turpmāk slēgt jaunus apdrošināšanas līgumus uzņēmējas dalībvalsts teritorijā (3. punkts).

[piezīme: pasvītrojums pievienoja *Nejvyšší správní soud* (Augstākā administratīvā tiesa)].

- 8 Saskaņā ar minētās direktīvas 155. panta 5. punktu “*šā panta 1., 2. un 3. punkts neietekmē dalībvalstu pilnvaras uzlikt sodus par pārkāpumiem to teritorijā, savukārt saskaņā ar minētās direktīvas 155. panta 6. punktu, ja apdrošināšanas sabiedrībai, kas izdarījusi pārkāpumu, attiecīgajā dalībvalstī atrodas iestāde vai pieder īpašums, šīs dalībvalsts uzraudzības iestādes saskaņā ar valsts tiesību aktiem var piemērot valsts administratīvos sodus, kādi paredzēti par šādu pārkāpumu, vēršot sankcijas pret šo iestādi vai īpašumu.*”

- 9 Čehijas tiesību sistēmā direktīvas “Maksātspēja II” 155. pants ir transponēts ar ZPoj 110. pantu, kas reglamentē citas dalībvalsts apdrošināšanas sabiedrību darbības uzraudzības veikšanu šādi:

(1) *Ja Česká národní banka [Čehijas nacionālā banka] ir konstatējusi, ka citas dalībvalsts apdrošināšanas sabiedrība, kas veic apdrošināšanas vai pārapirošināšanas darbību Čehijas Republikas teritorijā, pamatojoties uz tiesībām izveidot filiāli vai pamatojoties uz pakalpojumu sniegšanas brīvību uz laiku, neievēro saistības, kas uz šādu darbību attiecas Čehijas Republikā, tā pieprasa šādai apdrošināšanas sabiedrībai Čehijas národní bankas [Čehijas valsts bankas] noteiktajā termiņā novērst konstatētos pārkāpumus.*

(2) *Lai konstatētu vai pārbaudītu 1. punktā minētos faktus, Česká národní banka [Čehijas valsts banka] var pieprasīt šādai apdrošināšanas sabiedrībai iesniegt dokumentus, informāciju un nepieciešamos paskaidrojumus par tās darbību Čehijas Republikas teritorijā, un apdrošināšanas sabiedrībai ir pienākums šo pieprasījumu izpildīt.*

(3) *Ja citas dalībvalsts apdrošināšanas sabiedrība noteiktajā termiņā nav novērsusi 1. punktā minētos pārkāpumus, Česká národní banka [Čehijas nacionālā banka] informē par to piederības dalībvalsts uzraudzības iestādi.*

(4) *Ja piederības dalībvalsts uzraudzības iestādes noteiktie korektīvie pasākumi nav novērsuši pārkāpumus, kas konstatēti citas dalībvalsts apdrošināšanas sabiedrības darbībā, vai ja korektīvie pasākumi nav noteikti, Česká národní banka [Čehijas nacionālā banka] piemēro šādai apdrošināšanas sabiedrībai naudas sodu vai aizliegumu slēgt jaunus apdrošināšanas vai pārapirošināšanas līgumus Čehijas Republikas teritorijā un paplašināt saistību apjomu, kas izriet no jau noslēgtajiem līgumiem. Česká národní banka [Čehijas nacionālā banka] par šo lēmumu informē piederības valsts uzraudzības iestādi. Česká národní banka [Čehijas nacionālā banka] vienlaikus var nodot lietu Eiropas uzraudzības iestādei ar lūgumu sniegt palīdzību.*

(5) *Česká národní banka [Čehijas valsts banka] steidzamos gadījumos rīkojas saskaņā ar 4. punktu, nepiemērojot 1. līdz 3. punktā minēto procedūru.*

III. Iesniegto prejudiciālo jautājumu analīze

- 10 Līdz ar iepriekš minēto *Nejvyšší správní soud* (Augstākā administratīvā tiesa) ir pienākums izvērtēt juridisko jautājumu par to, vai direktīvas “Maksātspēja II” 155. pants (un līdz ar to arī transponējošā valsts tiesību norma, kas noteikta ZPoj 110. pantā) ir piemērojams arī gadījumos, kad uzņēmējas valsts uzraudzības iestāde (atbildētāja) uzrauga, vai citas dalībvalsts apdrošināšanas sabiedrība (prasītāja) ievēro *PRIIP* regulā vai *IDD* paredzētos pienākumus.
- 11 Ja atbilde uz iepriekš minēto jautājumu ir apstiprinoša, tad *Nejvyšší správní soud* (Augstākajai administratīvajai tiesai) ir jāpārbauda, vai no direktīvas “Maksātspēja II” 155. panta (un līdz ar to arī transponējošās valsts tiesību normas,

kas noteikta ZPoj 110. pantā) izriet piederības valsts uzraudzības iestādes prioritāras pilnvaras un uzņēmējas valsts uzraudzības iestādes (atbildētājas) pienākums vispirms izmantot direktīvas 155. panta 1., 2. un 3. punktā, kā arī Zpoj 110. panta 1., 3. un 4. pantā paredzētās informēšanas un korektīvo pasākumu procedūras pārkāpumu novēršanai – arī attiecībā uz administratīvo sodu uzlikšanu Direktīvas 155. panta 5. un 6. punkta izpratnē – vai arī uzņēmējas valsts uzraudzības iestāde var uzlikt sodu un piemērot administratīvās sankcijas, neveicot citas darbības.

- 12 *Nejvyšší správní soud* (Augstākā administratīvā tiesa) saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. panta b) punktu ir pienākums vērsties Eiropas Savienības Tiesā (turpmāk tekstā – “EST” vai “Tiesa”), ja tiesai ir uzdots jautājums par Savienības iestāžu un struktūru tiesību aktu spēkā esamību un interpretāciju. *Nejvyšší správní soud* (Augstākā administratīvā tiesa) secināja, ka šajā lietā ir izpildīti nosacījumi, lai iesniegtu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.
- 13 *Nejvyšší správní soud* (Augstākajai administratīvajai tiesai) nav zināms, ka jautājums par direktīvas “Maksājspēja II” 155. panta interpretāciju, ciktāl tas attiecas uz šo lietu, ir atrisināts EST judikatūrā (tas nav *acte éclairé*). Tajā pašā laikā tai kā pēdējās instances valsts tiesai ir jābūt īpaši uzmanīgai, veicot vērtējumu par to, vai attiecībā uz konkrētās Savienības tiesību normas pareizu interpretāciju nepastāv pamatotas šaubas, un jāņem vērā it īpaši prejudiciālā nolēmuma tiesvedības mērķi, kas ir nodrošināt Savienības tiesību vienveidīgu interpretāciju (EST virspalātas spriedums, 2021. gada 6. oktobris, *Conorzio ItalianManagement*, C-561/19, ECLI:EU:C:2021:799, 49. punkts). *Nejvyšší správní soud* (Augstākā administratīvā tiesa) ir pārliecināta, ka nevienu no turpmāk minētajām iespējamām interpretācijām nevar uzskatīt par nepārprotami un bez pamatotām šaubām pārliecināšanu par otru (un līdz ar to par *acte clair*), tādēļ uzdod šī lēmuma rezolutīvajā daļā minētos prejudiciālos jautājumus.

III.1 Par pirmo jautājumu – direktīvas “Maksājspēja II” 155. panta piemērošana

- 14 Attiecībā uz pirmo jautājumu par to, vai direktīvas “Maksājspēja II” 155. pants ir piemērojams arī gadījumos, kad uzņēmējas valsts uzraudzības iestāde veic uzraudzību pār to, vai citas dalībvalsts apdrošināšanas sabiedrība ievēro PRIIP regulā vai IDD direktīvā paredzētos pienākumus, *Nejvyšší správní soud* (Augstākā administratīvā tiesa) saskata **pirmo iespējamo interpretāciju**, saskaņā ar kuru direktīvas “Maksājspēja II” 155. panta 1. punkta ietvertais formulējums “*apdrošināšanas sabiedrība [...] neievēro tiesību normas, kas šajā dalībvalstī uz to attiecas*” [ang.: *is not complying with the legal provisions applicable to it*; fr.: *ne respecte pas les dispositions légales (...) qui lui sont applicables*], tiek interpretēts tikai tādējādi, ka **tā neievēro tiesību normas, ar kurām tiek īstenotas uz šo direktīvu balstītās materiāltiesiskās prasības**. Tādējādi šādā gadījumā direktīvas “Maksājspēja II” 155. pantā paredzētā procedūra nebūtu piemērojama PRIIP regulā vai IDD direktīvā noteikto pienākumu ievērošanas uzraudzībai.

- 15 Šādu interpretāciju apstiprina direktīvas “Maksājspēja II” III nodaļas noteikumi par uzraudzību un uzraudzības iestādēm. Lai gan saskaņā ar šo direktīvu uzraudzības galvenais mērķis kopumā ir *apdrošinājuma ņēmēju un atlīdzības saņēmēju aizsardzība* (27. pants), sekundārais mērķis ir *finanšu sistēmu stabilitāte Eiropas Savienībā* (28. pants) – tam atbilst arī direktīvas saīsinātais nosaukums. Turklāt uzraudzību pamato *ar perspektīvu un uz risku orientētu pieeju* (29. panta 1. punkts). Preambulas 14. apsvērumā ir teikts, ka apdrošinājuma ņēmēju aizsardzība paredz, ka uz apdrošināšanas un pārapirošināšanas sabiedrībām attiecas maksājspējas prasības, kas nodrošina efektīvu kapitāla sadali Eiropas Savienībā. Preambulas 24. apsvērumā ir minēts, ka piederības dalībvalsts uzraudzības iestādēm būtu jāatbild par apdrošināšanas un pārapirošināšanas sabiedrību finanšu stabilitātes uzraudzību.
- 16 Vispirms, direktīvas “Maksājspēja II” 30. pantā, kas reglamentē minētajā direktīvā noteiktās uzraudzības darbības jomu, ir noteikts, ka *par apdrošināšanas un pārapirošināšanas sabiedrību finanšu uzraudzību, ietverot darījumus, ko tās veic ar filiāļu palīdzību vai izmantojot pakalpojumu sniegšanas brīvību, atbild vienīgi piederības dalībvalsts* (1. punkts). *Finanšu uzraudzībā, kas paredzēta 1. punktā, ietilpst uzdevums pārbaudīt apdrošināšanas un pārapirošināšanas sabiedrības visu uzņēmējdarbību, tās maksāspēju, tehnisko rezervju izveidošanu, tās aktīvus un izmantojamo pašu kapitālu saskaņā ar piederības dalībvalsts noteikumiem vai praksi atbilstīgi Kopienas mērogā pieņemtiem noteikumiem [..]* (2. punkts). Savukārt direktīvas 36. panta 1. punktā, kas reglamentē uzraudzības pārbaudes procesu, ir noteikts, ka *dalībvalstis nodrošina, ka uzraudzības iestādes pārbauda un novērtē stratēģijas, metodes un ziņojumu sniegšanas procedūras, ko apdrošināšanas un pārapirošināšanas sabiedrības izveidojušas, lai ievērotu normatīvos un administratīvos aktus, kas pieņemti atbilstīgi šai direktīvai, bet no minētā panta 2. punktā sniegtā uzskaitījuma izriet, ka tas attiecas uz apdrošināšanas sabiedrību finansiālās stabilitātes uzraudzību, kas atspoguļots arī direktīvas “Maksājspēja II” saīsinātajā nosaukumā un lielākajā daļā pārējā tās saturā.*
- 17 Tādējādi saskaņā ar šo pirmo iespējamo interpretāciju šķiet loģiski interpretēt direktīvas “Maksājspēja II” 155. pantu tādējādi, ka tas ir šīs direktīvas III nodaļas (proti, finanšu uzraudzības) uzraudzības regulējuma turpinājums un ka tādējādi tas ir piemērojams tikai direktīvas “Maksājspēja II” prasības transponējošo tiesību normu pārkāpumu gadījumā.
- 18 Tomēr *Nejvyšší správní soud* (Augstākā administratīvā tiesa) uzskata, ka nevar izslēgt arī **otru iespējamo interpretāciju**, kurā uzsvars būtu uz direktīvas “Maksājspēja II” struktūru, proti, to, ka 155. pants ir atrodams tikai VIII nodaļā *Tiesības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvība*, kuras priekšmets un mērķis ir saskaņot visu uzraudzību pār apdrošināšanas darbību. Saskaņā ar šo iespējamo interpretāciju direktīvas “Maksājspēja II” 155. panta 1. punktā ietvertā frāze *“apdrošināšanas sabiedrība [..] neievēro tiesību normas [..]”* būtu jāsaprot tādējādi, ka tā nozīmē, ka **tā neievēro jebkādas tiesību normas, ar kurām tiek īstenotas Savienības prasības attiecībā uz**

apdrošināšanas sabiedrību statusu un darbību (tātad arī citas prasības, kas neizriet no direktīvas “Maksātspēja II”). Tādējādi šajā pantā paredzētā procedūra attiecas uz visām apdrošināšanas sabiedrību uzraudzības iestāžu uzraudzības darbībām.

- 19 Šādu interpretāciju pamato preambulas 11. apsvēruma, kurā uzsvērts, ka direktīva ir būtisks iekšējā tirgus izveides instruments. Šī iemesla dēļ, saskaņā ar minēto apsvērumu, tiek uzskatīts, ka *ir lietderīgi veikt šādu saskaņošanu, kas ir vajadzīga un pietiekama, lai panāktu licenču un uzraudzības sistēmu savstarpēju atzīšanu, un tādējādi panāktu vienotu licencēšanu, kura ir spēkā visā Kopienā un ļauj sabiedrības uzraudzību īstenot piederības dalībvalstij, neprecizējot un neierobežojot šo uzraudzību.* Tāpat preambulas 18. apsvērumā ir uzsvērts, ka *dalībvalstu uzraudzības iestāžu rīcībā tāpēc jābūt visiem līdzekļiem, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu to, ka visā Kopienā apdrošināšanas un pārāpdrošināšanas sabiedrības veic uzņēmējdarbību kārtīgi, neatkarīgi no tā, vai izmanto tiesības veikt uzņēmējdarbību vai pakalpojumu sniegšanas brīvību.*
- 20 Saskaņā ar šo interpretāciju direktīvas III nodaļa tādējādi reglamentētu tikai vienu uzraudzības segmentu, proti, finanšu uzraudzību jeb apdrošināšanas sabiedrību finansiālās stabilitātes uzraudzību. Tā kā direktīvas mērķis ir censties saskaņot visus uzraudzības segmentus un visas uzraudzības iestāžu darbības apdrošināšanas jomā un tādējādi censties maksimāli īstenot piederības dalībvalsts īstenotas apdrošināšanas sabiedrību uzraudzības principu (agrāk lietotajā terminoloģijā – piederības dalībvalsts uzraudzības principu), direktīvas “Maksātspēja II” 155. pants ietekmēs arī uzraudzību pār citām materiāltiesiskajām prasībām, kas attiecas uz apdrošināšanas sabiedrību statusu un darbību.
- 21 Noslēdzot šo sadaļu, *Nejvyšší správní soud* (Augstākā administratīvā tiesa) norāda, ka tai ir zināms EST 2009. gada 28. aprīļa spriedums *Komisija/Itālija* (C-518/06, ECLI:EU:C:2009:270), kurā EST savu viedokli izteica šauri (t. i., drīzāk par labu pirmajai iespējamajai interpretācijai) par izcelsmes dalībvalsts uzraudzības principu tādā nozīmē, ka šis princips attiecas vienīgi uz finanšu uzraudzību (sprieduma 115. punkts) un ka Kopienas likumdevēja nolūks nebija tāds, ka izcelsmes dalībvalstij ir ekskluzīva kontroles kompetence attiecībā uz apdrošināšanas uzņēmumu komercdarbību (sprieduma 116. punkts), un ka tas neizslēdz uzņēmējas valsts iestāžu veiktu kontroli (sprieduma 117. punkts). Tomēr *Nejvyšší správní soud* (Augstākā administratīvā tiesa) uzsver, ka minētais spriedums attiecas uz tiesību aktiem, kuri – atšķirībā no izskatāmās lietas – attiecas uz nedzīvības apdrošināšanu, un ka minētajā spriedumā ir interpretēta Padomes Direktīva 92/49/EEK [...] par normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu attiecībā uz tiešo apdrošināšanu, kas nav dzīvības apdrošināšana, ar kuru groza Direktīvu 73/239/EEK un Direktīvu 88/357/EEK (“*Trešā nedzīvības apdrošināšanas direktīva*”). Ne direktīvas “Maksātspēja II” preambulā ietvertie noteikumi, ne tajā paustais Eiropas likumdevēja nodoms nav identiski Trešās nedzīvības apdrošināšanas direktīvas noteikumiem un preambulai. Tādēļ *Nejvyšší správní soud* (Augstākā administratīvā tiesa) neuzskata iesniegto jautājumu par

acte éclairé. Turklāt direktīva “Maksājspēja II” pieļauj abas iepriekš izklāstītās interpretācijas, starp kurām EST būtu jāizvēlas.

III.2 Par otro jautājumu – uzņēmējas valsts uzraudzības iestādes nosacītas (vai beznosacījumu) pilnvaras piemērot administratīvās sankcijas

- 22 Ja EST uzskatītu, ka direktīvas “Maksājspēja II” 155. pants ir piemērojams visām uzraudzības iestāžu uzraudzības darbībām (skat. iepriekš [19.]–[21]. punktu) un tādējādi arī *PRIIP* regulā vai *IDD* direktīvā paredzēto pienākumu izpildes uzraudzībai, ir jāizvērtē pati direktīvas 155. pantā aprakstītā procedūra un jānošķir, kad uzņēmējas valsts uzraudzības iestādei ir pienākums rīkoties saskaņā ar šā panta garu un kad tai nav tāda pienākuma. Runa galvenokārt ir par atbildi uz jautājumu, vai no direktīvas “Maksājspēja II” 155. panta izriet piederības valsts uzraudzības iestādes primārās pilnvaras un ar to saistīts uzņēmējas valsts uzraudzības iestādes pienākums vispirms izmantot informēšanas procedūras un pasākumus pārkāpumu novēršanai, kas paredzēti minētā direktīvas panta 1., 2. un 3. punktā, arī tad, ja tiek piemēroti administratīvie sodi minētā panta 5. un 6. punkta izpratnē? Tomēr šis jautājums nav skaidrs, jo direktīvas teksts daudzās valodu versijās ir formulēts problemātiski.
- 23 Saskaņā ar **pirmo iespējamo interpretāciju** uzņēmējas valsts uzraudzības iestādei ir vispirms jāizmanto direktīvas 155. panta 1., 2. un 3. punktā paredzētās informēšanas procedūras un pasākumi pārkāpumu novēršanai, ne tikai pirms atbilstošu pasākumu veikšanas, lai novērstu turpmākus pārkāpumus (t. i., *prospektīvus* pasākumus, piemēram, aizliegumu slēgt jaunus apdrošināšanas līgumus tās teritorijā), bet arī pirms tiek veikti pasākumi, lai sodītu par pārkāpumiem (t. i., *retrospektīvus* administratīvus sodus). Šajā interpretācijā tiek uzsvērts direktīvas “Maksājspēja II” 155. panta 3. punktā lietotā formulējuma “*vai sodītu par tām*” (ang.: *or penalise*, fr.: *ou réprimer*) lasījums, no vismaz dažās valodu versijās var secināt, ka tas, vai uzņēmējas valsts uzraudzības iestādes var piemērot sodus apdrošināšanas sabiedrībai, ir atkarīgs no tā, vai pirms tam ir izmantotas informēšanas procedūras un veikti pasākumi pārkāpumu novēršanai. Šādā interpretācijā direktīvas 155. panta 5. un 6. punkta noteikumi vienīgi apstiprina uzņēmējas valsts uzraudzības iestādes turpmākās pilnvaras uzlikt sodus, ja piederības valsts uzraudzības iestāde nav veikusi atbilstošus pasākumus vai ja apdrošināšanas sabiedrība, pamatojoties uz šiem pasākumiem, nav novērsusi pārkāpumus.
- 24 Savukārt **otrā iespējamā interpretācija** uzsver direktīvas “Maksājspēja II” 155. panta 5. un 6. punkta formulējumu, ko var saprast arī tādējādi, ka tas nekavējoties (bez jebkādiem nosacījumiem) apstiprina atsevišķu uzņēmēju dalībvalstu uzraudzības iestāžu izmeklēšanas un izpildes pilnvaras. Tas tiek darīts, iepriekš neizmantojot direktīvas “Maksājspēja II” 155. panta 1., 2. un 3. punktā paredzētās procedūras. Lingvistiskais formulējums neliedz šādu interpretāciju, jo 5. punktā ir noteikts, ka 1., 2. un 3. punkts neietekmē dalībvalstu pilnvaras *uzlikt sodus par pārkāpumiem to teritorijā* (ang.: *penalise infringements within their territories*; fr.: *sanctionner les infractions sur leur territoire*); savukārt 6. punktā ir

noteikts, ka dalībvalsts uzraudzības iestādes *var piemērot valsts administratīvos sodus, kādi paredzēti par šādu pārkāpumu* (ang.: *apply the national administrative penalties prescribed for that infringement by way of enforcement*, fr.: *mettre à exécution les sanctions administratives nationales prévues pour cette infraction*).

- 25 Šajā otrajā interpretācijā direktīvas 155. panta 1., 2. un 3. punktā paredzētā informēšanas procedūra un novēršanas pasākumu veikšana ir tikai nosacījums, lai veiktu atbilstošus pasākumus turpmāku pārkāpumu novēršanai (t. i., uz nākotni vērstus pasākumus, piemēram, aizliegumu slēgt jaunus apdrošināšanas līgumus tās teritorijā), bet neietekmē uzņēmējas valsts uzraudzības iestāžu iespēju tieši, neatkarīgi un efektīvi sodīt par administratīvajiem pārkāpumiem, kas izdarīti tās teritorijā.
- 26 Šādu interpretāciju apstiprina, piemēram, direktīvas franču valodas versija, kuras 155. panta 3. punktā ir lietoti termini *prévenir ou réprimer de nouvelles irrégularités* t. i., novērst vai apkarot jaunus pārkāpumus (klūdas). Tādējādi direktīvas 3. punktā franču valodas versijā ir paredzēti tikai uz nākotni vērsti pasākumi, nevis retrospektīvi sodi.
- 27 Šādu interpretāciju apstiprina arī nostāja (kas nav pamatota ar sīkāk sniegtu argumentāciju), kas pausta iepriekš minētajā EST spriedumā lietā *Komisija/Itālija C-518/06* (120. punkts), kurā attiecībā uz Trešās nedzīvības apdrošināšanas direktīvas 40. panta 7. punktu tika apstiprinātas uzņēmējas dalībvalsts tiesības sodīt par pārkāpumiem, kas izdarīti tās teritorijā, taču EST neapsvēra pienākumu vispirms izmantot informēšanas procedūru un veikt pasākumus pārkāpuma novēršanai saskaņā ar Trešās nedzīvības apdrošināšanas direktīvas 40. panta 3., 4. un 5. punkta toreizējo redakciju.
- 28 Visbeidzot, *Nejvyšší správní soud* (Augstākā administratīvā tiesa) norāda, ka tai ir zināms arī EST 2017. gada 27. aprīļa spriedums *Onix Asigurări SA (C-559/15, ECLI:EU:C:2017:316)*. Tomēr *Nejvyšší správní soud* (Augstākā administratīvā tiesa) uzskata, ka šis spriedums nesniedz atbildi uz uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem, jo tas attiecas uz Trešās nedzīvības apdrošināšanas direktīvas 40. panta 6. punktu (kas ir analogs pašreizējās direktīvas “Maksājspēja II” 155. panta 4. punktam), t. i., uz iespēju steidzamības (ārkārtējā) situācijā veikt nepieciešamos pasākumus, kas ir uz nākotni vērsti un ir pagaidu aizsardzības pasākumi (sprieduma 52. punkts). Tādējādi tas neattiecas uz jautājumu par iestāžu pilnvarām piemērot administratīvos sodus, kas tiek aplūkots šajā lietā.

IV. Secinājumi

- 29 Ņemot vērā iepriekš minēto, *Nejvyšší správní soud* (Augstākā administratīvā tiesa) uzdod Tiesai jautājumus, kas minēti šī lēmuma I rezolutīvajā daļā.

[..]

[valsts tiesvedība, datums,

paraksti].

DARBBA VERSIJA